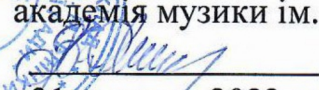

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний вищий навчальний заклад
«Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки»
Дніпропетровської обласної ради»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної діяльності КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР»

Віталій КАРАСЬ
«31» серпня 2023 року

СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОМПОЗИЦІЯ»

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро
2023

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. Програма вивчення навчальної дисципліни «Композиція» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки магістрів за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». «Композиція» є вибірковою дисципліною, заняття проводяться зі здобувачами, що мають досвід проходження вивчення композиції з написанням творів різних стилевих напрямів, форм і жанрів, а також мають бажання генерувати нові ідеї, реалізовувати власні художні концепції у створенні музики.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах цього курсу здобувачі вищої освіти формують загальні та фахові компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Фахові:

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 3.Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню музики.

ФК 4.Здатність інтерпретувати художні образи у композиторській діяльності.

ФК 5.Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Кількість кредитів ЄКТС – 4, Курс I–II, семестр I–III, загальний обсяг –120 годин, з них індивідуальних – 55 годин, самостійних – 65 годин.

МЕТА КУРСУ – всебічний розвиток творчих здібностей, музичного і аналітичного мислення, накопичення інтонаційно-стилістичного багажу, здобуття певних теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для композиторської діяльності. Дисципліна «Композиція» покликана посилити значення творчого підходу до виховання музиканта будь якого професійного спрямування, розвитку його музичної фантазії, сприяти його осмисленому ставленню до музики, творчої праці композитора, розширення музичного кругозору, досягнення якісно вищого рівня розуміння явищ музичного мистецтва, більш глибокого проникнення у суть музичних творів.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 1. Володіти професійними навичками творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Композиція» вивчається на першому-другому курсах (I–III семестри) та є вибірковою. Для її розуміння та набуття практичного досвіду необхідні знання, отримані на рівні вищої професійної музичної освіти. Велику роль у формуванні професійних навичок молодого композитора мають музично-теоретичні предмети, безпосередньо пов'язані зі створенням музики: «Історія та теорія музики», «Аналіз музичних творів», «Інструментування та аранжування», «Читання партитур», «Хорове аранжування», «Імпровізація» та інші. Обов'язково потрібен попередній досвід проходження курсу композиції з написанням творів різних стильових напрямів, форм та жанрів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Композиція» реалізується у вигляді індивідуальних занять та самостійної роботи здобувачів другого рівня вищої освіти. Заняття проводяться індивідуально, з необхідністю розкриття тих або інших сторін творчого дарування кожного здобувача освіти, розширення і збагачення слухового досвіду та навичок аналітичної роботи, підтримки всього нового, талановитого і експериментального. У завдання навчального курсу входять практичне освоєння форм і жанрів музичного мистецтва, методів роботи з музичним матеріалом, знайомство з альтернативними інноваційними технологіями композиторської діяльності.

В залежності від можливостей здобувача другого рівня вищої освіти завдання можна ускладнювати чи, навпаки, спрощувати. Кожне заняття включає в себе теоретичні відомості (повтор або оновлення базових положень), аналіз прикладів, завдання на опрацювання елементів музичної мови, обговорення самостійної роботи здобувача вищої освіти по створюванню вільної композиції.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Композиція» передбачає поєднання різних методів проведення індивідуальних занять, у тому числі активні, наочні (ілюстрування, демонстрування, комп'ютерна презентація), дискусійне обговорення, праця з навчально-методичними книгами, науковими статтями та електронними ресурсами.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.

Тема 1. Вступ. Концепція власного твору. Аналіз здібностей та творчих пріоритетів здобувача другого рівня вищої освіти (професійне спрямування, бажання, попередній досвід). Специфіка композиторської праці, вплив соціальної складової. Співвідношення інтуїції та раціоналізму у процесі створення музики, креативність особистості композитора. Основні етапи створення власних композицій. Обговорення ідеї, змісту або програми нового

твору. Взаємозв'язок концепції з вибором вихідного матеріалу, стилістики, жанру та форми твору.

Тема 2. Відродження та оновлення традиційних стилів, форм та жанрів у сучасній музиці. Збереження або нове трактування стилів, форм та жанрів. Відродження та новий погляд на небароко, неокласицизм, неофольклоризм. Стилїзація, полістилістика, цитата, колаж, алюзії у музичному мистецтві. Нова стилістика (джаз, рок, поп-музика, авангард). Обговорення практичного використання традиційних категорій (стиль, форма, жанр) або їх рис у власному творі магістра.

Тема 3. Новітні техніки композиції ХХ століття. Додекафонія. Серійна та серіальна техніка. Структуралізм. Алеаторика. Мікроінтерваліка. Мікрополіфонія. Сонористика. Пуантілізм. Обговорення практичного використання новітніх технік композиції (повністю або частково) у власному творі магістра.

Тема 4. Комп'ютерні технології у сучасній музиці. Комп'ютерні технології у створенні, запису та виконанні творів сучасної музики. Електронна музика. Звукове моделювання. Програми для обробки та аналізу звуку. Обговорення проблеми використання комп'ютерних технологій у власному творі магістра.

Тема 5. Інструментальний театр. Інструментальний театр. Перфоманс. Хепенінг. Поєднання різних видів мистецтв. Особливості виконання сучасних творів. Обговорення практичного використання цього напрямку (повністю або частково) у власному творі магістра.

Тема 6. Імпровізація у музиці. Імпровізація у музичному мистецтві: визначення, різновиди. Імпровізація як частина творчого процесу створення композиції. Імпровізація як окремий розділ музичного твору. Особливості запису та виконання. Обговорення практичного використання імпровізації (повністю або частково-окремих елементів) у власному творі магістра.

Тема 7. Оновлення виконавського складу музичних творів. Новітні засоби звуковидобування. Розширення виконавського складу: екзотичні інструменти, конкретна музика. Додавання або використання візуалізації (живопис, хореографія, відеоряд тощо). Обговорення практичного використання цього напрямку (повністю або частково) у власному творі здобувача вищої освіти.

Тема 8. Сучасна партитура. Традиційна та нетрадиційна нотація музичного твору. Нові системи нотації. Нотна графіка. Обговорення проблеми фіксації нотного тексту та особливостей виконання у власному творі магістра.

Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології. Інформаційно-комунікаційні технології у творчій діяльності. Ефективність їх використання у процесі навчання, створення, виконання сучасних творів. Творчі контакти, обмін досвідом, зокрема в міждисциплінарних галузях. Можливість презентувати та розповсюджувати власні оригінальні творчі проекти.

Протягом 3х семестрів здобувач другого рівня вищої освіти повинен написати крупний вокальний або інструментальний твір циклічної форми з оформленням клавїру та партитури. Жанр, виконавський склад за вибором магістра з урахуванням тем курсу.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. Основними формами контролю знань та вмінь є перевірка самостійних робіт здобувача другого рівня вищої освіти. До контрольних заходів відносяться: поточний, модульний та підсумковий контролю. Засобами **поточного контролю** з дисципліни «Композиція» є показ письмово оформленого нотного запису музичного твору (або фрагменту, окремих вправ), написаного здобувачем вищої освіти. У кінці курсу здобувач другого рівня вищої освіти повинен здати ретельно оформлений нотний запис клавіру та партитури написаного їм крупного циклічного твору та продемонструвати, забезпечити якісне виконання цього твору для прослуховування комісією. Варіант: виконання твору за допомогою комп'ютерних технологій. **Підсумковий залік** відбувається наприкінці III семестру у вигляді презентації власного твору.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри») Курс передбачає ретельну роботу здобувача другого рівня вищої освіти в аудиторії та самостійно. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин. Пропущені заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання студентом творчих завдань із наступною перевіркою за розкладом консультацій викладача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бондаренко А. Сучасне музичне мистецтво і комп'ютерні програми Навчальний посібник Київ: Ліра-К, 2022. 284 с.
2. Гайденко І. Про поняття «композиторські техніки» *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*: зб. наук. праць Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків: Основа, 2006. Вип. 17. С. 232–240.
3. Горюхіна Н. Композиція музичного твору. Науковий вісник *НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2000. Вип. 7 : Музикознавство: з ХХ у ХХІ століття. С. 16–30.
4. Загайкевич А. Українська електронна музика: практика дослідження *Музика в інформаційному суспільстві*: зб. наук.стат. [упорядник І. Б. Пясковський]. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського. 2004, С. 39–62.
5. Камінський В. Електронна та комп'ютерна музика. Львів: Сполом, 2001. 212 с.
6. Майденберг К. Феномен импровизации в современном композиторско-исполнительском сотворчестве. *Київське музикознавство*. Київ : Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра, 2011. Вип. 39. С. 42–52.
7. Степурко В. Основи музичної композиції. Посібник. Київ: НАКККІМ, 2011. 150 с.
8. Фадеева К. Музичні комп'ютерні технології ХХ століття. Монографія, Київ, 2006. 399с.

9. Цепколенко К. Формування особистості студента-композитора (основні принципи методики навчання в класі з композиції). Навчально-методичний посібник. Одеса: Друк, 2008. 118 с.

Додаткова

1. Максименко М. До питання про провідну значущість позамузичних інформаційних чинників в організації художнього континууму сьогодення (на прикладі творчості українських композиторів) *Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОДМА ім. А. В. Нежданової: Зб. наук. праць.* Одеса, 2009. Вип. 10. С. 34–41.
2. Пахомова Є. Г. Синтез і синестезія у творчості українських композиторів другої половини ХХ– початку ХХІ століття. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.* 2017. №1 (34). С. 101–111.
3. Сильвестров В. Дочекатися музики. Лекції-бесіди. Київ, Дух і літера, 2010. 368 с.
4. Степурко В. Аналіз музичних творів. Навчальний посібник. Київ: НАКККІМ, 2020. 140 с.
5. Тукова І. «Жанротворчество» и творчество «в жанре». *Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського.* Київ, 2002. Вип. 21: Музичний твір як творчий процес. С. 312–38.
6. Формотворення і техніки композиції у музиці ХХ століття, теоретичний аспект. *Актуальні проблеми розвитку культури, мистецтва та освіти* : зб. матеріалів наукові читання. Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2018. С. 35–37.
7. Шурдак М. Інтеграція технік композиції у ХХ столітті: теоретичне обґрунтування. *Музикознавча думка Дніпропетровщини.* Дніпро : Грані, 2022. Вип. 22 (1, 2022). С. 128–140.
8. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. Київ: Заповіт, 1998. 368 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
3. Index Copernicus. Режим доступу: <http://journals.indexcopernicus.com/>
4. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
5. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>